

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 . . .	Fél évre . . . 8 . . .		
Negyed évre . . . 2 . . . 40 . . .	Negyed évre . . . 4 . . .		
Egy hónap . . . 1 . . .	Egy hónap . . . 1 . . . 70 . . .		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Darányi főgondnok.

A dunamelléki egyházkerületbeli református testvéreinket nagy veszteség sújtotta Szilágyi Dezső elhunytával. Az egyházkerületnek buzgó, vasereyű főgondnoka volt Szilágyi Dezső, de kit, pártkülömbőség nélkül, diszünknek, büszkeségünknek tartottunk mindnyájan magyarhoni református testvérek; mert e satnyult korban óriás volt ő, kinek képességeitől, szeplőtlen jellemétől áldott sikereket várhatott mind édes hazánk, mind szeretett magyar egyházunk.

Nemcsak a mi satnyult törpéink, de a nagyok között is nagy volt ő, kinek az elvesztése hazánkra, egyházunkra igaz veszteség, mint mikor a bástyaalapjából gördül ki hatalmas sziklatömb.

Egyházunk már igyekezett pótolni a nagy veszteséget. Betöltötte a nagy Szilágyi megüresedett székét, de nem versengés nélkül. A dunamelléki egyházkerület nem csupán egyházunknak, de nemzetünknek is két kiváló tagját jelölte a Szilágyi Dezső örökére, kiktől, noha pártállásunk elválaszt, sem nemzeti, sem egyházi téren az érdemeket, elismerést nem tagadhatjuk el.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter és Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter, az első mint az egyházkerületnek buzgó tanácsbírája, a második mint régi érdemes világi főjegyzője jelöltek ezen a református világi férfiú által elérhető legszebb, legmagasabb világi egyházvezériallásra.

A dunamelléki református testvérek többsége a Darányi Ignác főgondnoksága mellett döntött. 16 szótöbbséggel Darányi földmivelésügyi minisztert választották meg főgondnokká. Mi a Hegedüs Sándor híthü érdemeit nem kicsinyeljük, de meglegedéssel fogadjuk és közöljük lapunk olvasóival, a református testvérekkel ezen befejezett ténnyel. Darányit a magyar nemzet jobb nemtője vezérli, Darányi már megpróbáltatások között is tántoríthatatlannak bizonyult édes hazánk és egyházunk iránti buzgó szeretetében. És minden magyar reformátusnak büszkeségét képezheti, hogy Darányi Ignác testvéreink közé tartozik. Darányi nemcsak a szép és nagy szavak, de a nemes és nagy cselekedeteknek is kiválasztott embere, a kitől mind édes hazánk, mind szeretett egyházunk sikerdus, becsületes, megbízható és önzetlen ve-

tést várhat és kitől, — bár politikai pártállásunk elválaszt tőle — ezen néhány köszöntő szavunkat nem vonhatjuk el.

A dunamelléki főgondnoki székben, mint méltó vezért köszöntjük mi Darányit. Édes magyar hazánk, édes református magyar egyházunk felvirágoztatására Isten sokáig éltesse őt, kiváló testvérünket, a kire — ég a lángeszű Szilágyi Dezsővel összehasonlítva is — büszkéek vagyunk, mert Darányi a munka, a tettek embere és bajnoka a magyar földmives népnek is. Márpedig a mi református egyházunk multja, jelenje, jövője a magyar földdel, a magyar földmives néppel van összeforrvva. A szabad föld és a szabadnép képezik templomaink alapját. Fohászodjunk tehát, hogy Isten éltesse, Isten segítse Darányi Ignácot, mint a dunamelléki magyar református testvéreink főgondnokát és ti dunamelléki testvérek buzakalászból fonjatok neki koszorút. A hazafias munkaekéje és a tiszta gyümölcs termés az ő czimerének jelvényei.

(Ifbbmp.)

Bujdosók Éneke.

Viharmadár száll az erdőn
 Hajh, az erdőn keresztül.
 Tépelt szárnya csapásától
 A bokor is megrezdül.
 Hosszu az ut, majd lerövom,
 Csak titeket Isten óvjon:
 Nagy Bercesényi, Bezerédi
 Rákóczi vitézi.

A világon akármerre
 Csak egy nap süf az égen.
 Mégis . . . mégis oly idegen
 Halovány lesz az nekem
 Mit is ér az: barhogy hívnak,
 Ha nevemen nem szólítanak
 Nagy Bercesényi, Bezerédi
 Rákóczi vitézi.

Kató József.

Az urfi.

Irta: **Márton Gaby.**

Belülről leány volt, külsőleg egy Toldi Miklós.

Egy tekintetre megijedt az ember, rettenetes vállatól, hatalmas termetétől, sötét

szemeitől, de ha megszólalt, behizelgő halk, szinte alazatos hangján, sajnálni lehetett szegényt.

A mi udvarunkban lakott a házmesternel, egy szobában az egész familiával, mely az öregén kívül egy szivelhajasodásban szenvedő asszonyságból meg három szurtos gyerekből állott.

Őt — az urfit — kosztosként fogadták föl, de tulajdonképen a vízeházmesteri tisztet viselte. Söpörte az udvart, takarította a kanálist, egész éjjel nyitogatta a kaput s mindezt kapott egész héten rántott levest és vastagételt, no meg vasárnap egy szeletke húst.

A bőbeszédű házmesterné legendákat mesélt a lakóknak az urfi étvágyáról:

— Eleszi lelke a falatot a gyerekeimtől, nem panaszképen mondom, hisz' adnám szivesen, ha telne . . .

Ilyenkor az urfi kissé lejjebb húzta a kalapját a fején s miközben a ruhája ujjával megtörölte a szemét, nagyot lökött seprőjével a szemeten.

A házmesterné, aki a felszemót rendszeren rajta tartotta, ezt sem hagyja szó nélkül:

— Ne csapja úgy a szemetet urfi, megfullad az ember a portól. Szent Isten mekkorára nőtt s még ezt sem volt képes

megtanulni. Bezzeg az a sok léha könyvbéli tudomány jobban megy egy-e? Csak lopja a napot abban az iskolában, ameddig az uram meg én halálra dolgozzuk magunkat. Aztán a tal mellé ül, mintha rászolgált volna. Hej, megmondtam én ezt előre az uramnak.

Noha bizonyára semmit sem mondott, mindég ezzel fejezte be intelmeit. Az urfi pedig söprés után szedte a könyveit s lihegve, azon porosan futott iskolába.

. . . Megvallom, engem érdekelt ez a berkulestermetű kamasz. Órákig elnéztem ablakomból, hogyan vág fát, porol szőnyeget, vizet húz, söpröget, virágokat öntöz, közben hol erre, hol arra ranczigálják:

— Urfi, hozzon négy filléért paprikát!

— Urfi, törölje le a lépeső karfát!

— Urfi, hozzon egy felliter tejet!

Szóval urfi ide, urfi oda, egyre hívták, egyre dolgoztatták, szidták, gánacsolták, pi-rongatták, gunyolták, ő meg a hatalmas testalkatu nagy fiu könnyezett, sóhajtott mint egy kis lány s e mellett emberföltött munkát végzett.

Ezenkívül még tanított és tanult is. A két nagyobb házmester gyereket írás olvasás mesterségére oktatta, maga pedig érettségire készült.

A délafrikai háború.

Valahányszor az angol lapok nagy sikerekről beszélnek, mindig el lehetünk rá készülvé, hogy vereséget szenvedtek. Most is, hogy néhány bur elfogatásáról rőfös táviratokat küldöztek szét, biztosak lehetünk arról, hogy tulajdonképpen vereséget szenvedtek valahol. Pedig az a vereség nem is lehetett kicsiny, mert ahol tizenhét ágyut, több vasúti vonatot, hétszáz ezer font sterling készpénzt vehettek el a burok, ott nem egy maroknyi sereggel kellett szembeszállniok, hanem nagy csatában kellett a győzedelmet kivívniok.

Hanem hát az angolok nagy mesterei a hírek gruppirozásának, a mi már abból is kitűnik, hogy lehetőleg olyan nevű bur parancsnokokat fognak el távirataikban, a kiket nagyon könnyű összetéveszteni a nagy bur vezerekkel.

Többek között valami Botha nevű parancsnokon is rajta ütöttek s szinte kitetszik a jelentésükből, hogy szerettek volna, ha Botha Lajosra gondolt volna a világ.

Ezek a hazudozások azonban rendesen rövid lelekzetűek, mert huszonnégy óra alatt megjön rá a czafolat. Most is megjött. Az egész jelentésből csak annyi felel meg a valóságnak, hogy az angolok elfogtak néhány védetelen és gyanútlan burt, a ki bekesen a földjét művelte. Egyebekben pedig óriási vereséget szenvedtek a fegyveres buroktól. —

En magam részéről bántam, csodáltam, sajnáltam, feltettem és szerettem az urfi. Szerettem volna vele többször beszélgetni, meghallgatni panaszait s tölem telhetőleg vigasztalni kissé. Sikertelen volt minden ilyenemű kísérletem. Szőgyenelte magát s annyira hozzá volt szokva a guanyhoz, megalkalmaztatáshoz, hogy szinte teljesen elvadult ez emberektől. Nem voltak sem barátai, sem ellenségei. Mert azokat a vihogó eszeledeket, akik reggelenként vérig szekiroztak, nem lehetett ellenségeknek nevezni. A pisze orru apró leányok soha el nem untak bosszantani, a serenyeen dolgozó ifjut:

— Urfi, miért nem tesz cylinder kapot a seprészhez?

— Urfi, ekesik az iskolából.

Tulajdonképen ezeknek nem volt egyéb bajuk, minthogy az urfi észre sem vette őket. Nem ért rá.

Egyetlen ambíciója, az érettségije sikerülése volt. Ezért dolgozott, küzdött, alázkodott, tud és szenvedett.

Az egész éjszakát ebben töltötte könyv mellett. Fordította a classicusokat s közben egy-egy erős csöngetés felrazta elmélyedéséből s valamelyik — a házban lakó — jegaszt csesztette be a kapun. Nyajasan köszönt az érkezettnek:

— Jó éjszakát!

A házmester ilyeakor mindég kidugta kopasz fejét a paplan alól:

— Hol a kapupenz? — kérdezte felalomban.

S mikor megkapta: megnyugodva horkolt tovább. Az urfi pedig fordította a classikusokat.

Juniusban elutaztam nyaralni. Mikor éjjel a kapun ki-entem, hogy a reám várakozó berkoesiba újék, az urfi segítette

Hanem gondoskodtak róla az angolok, hogy amikor a lapok az igazságot hozzák, róluk is valami szenzációval legyenek kénytelenek megemlékezni.

Ilyen szenzációképpen jelentik Londonból, hogy a fokföldi kormány a parlamentet márczius hónapra összeakarja hívni abból a célból, hogy egy másfélmillió fontra rugó kölesönre indemnitást kérjen. Gordon Sprigg miniszterelnök addig le fog mondani s Rhodes Cecil lesz az utódja, mert a fokföldi kormány csak csak az ő segítségével labolhat ki a mai veszedelmes helyzetből. Rhodes feltételül csak azt kötötte ki, hogy Hofmeyr afrikander vezér és volt miniszter térjen vissza Fokföldre és segítsen befejezni a baborut. Hofmeyr ez idő szerint Európában időzik, de hogy hol, azt az angol kormány még nem tudja.

Mindenesetre elég érdekes hír, a melyre a burok előre megadták a választ azzal, hogy a kért másfél millió fontnak a felet már elvittek. Hallunk mi még különben ennél érdekesebb hirt is.

Nyilatkozat.

A szegedi „Közvélemény”-ben gróf Kreith Beának a Kossuth és 1848-49-es emlékmúzeum felkes hazafias megalapítójának és gyűjtőjének olyan nyilatkozata jelent meg, mely a debreczenieket is érinti. Kreith Béla grófot egy a szegedi városi tanács által

feltenni a máhámát. A hazbeliek közül őt láttam legutoljára s az ő hangja csengett a fülemben:

— Kezét csókolom!

Annyira hatása alatt voltam pár napig az urfiának, hogy már azt hittem egészen megzavarja a nyaralásomat. Nem így volt. Egy hét alatt ugy elfelejtettem a leányszivű Toldit, mintha sohasem ismertem volna.

Ugy annyira, hogy mikor hazajöttem, jóformán fel sem tűnt itt nem léte. A falun töltött két hónap edes reminiscenciái betöltöttek egészen.

Itthon időzésem harmadik napján azonban levelkét hozott nekem egy czingár hentes forma fia. A levelben csak ez állott:

— „Kezét csókolom.”

— Ki küldte ezt?

— A házmesterné.

— Hát maga kiesoda?

— Viczeházmester vagyok kerem.

Egyszerre valami kimondhatatlan fajdalmat éreztem a szívemben. Szorongva, már előre a rosszat sejtve, kérdeztem:

— És az urfi?

— Aki én előttem itt volt? A diák?

— Igen, igen!

— Megbukott a vizsgán, oszt' főbe-lötte magát.

Megdöbbsentem. Tehát a leányszivű Toldi csak egyben nem volt gyáva — a halálba.

Két könyvesebb gördült végig önkéntelenül arcomon. Ráhull a kezemben tartott lapra s elmossa a két szót:

— Kezét csókolom.

Kívülről behallik a házmesterné hangja, amint így beszél a lakóknak:

— Lelkeim nem is képzelik, mennyivel kevesebből jövök ki, mióta nincs az urfi. Isten nyugtassa, nagyon sokat evett . . .

kiküldött bizottságnak a kegyeletet mélyen sértő bírálata kényszerítette ezen nyilatkozatra, a hazafias Kreith gróf muzeuma ugyanis jelenleg szegeden van. A nyilatkozat így hangzik:

Kossuth atyánkra és az 1848-49-iki szabadságharcunkra vonatkozó emléktárgyak képek, okmányok és nyomtatványok gyűjtésével és kiállításával, az események történetének, valamint Kossuth életének megírásával 12 év óta foglalkozom.

Bátran állítom, hogy 12 év alatt kevés ember fáradozott és küzdött nemesebb célért és kevés ember hozott anyagi erejéhez mérten annyi adozatot, mint én. Teljesítem ezzel hazafiúi kötelességemet. — Sok jó hazafi támogatott nehéz munkában és sok becsületes magyartól kaptam elismerő nyilatkozatokat is.

Voltak azonban és vannak ma is oly hitvány felkűek, a kik azzal ragalmaznak, hogy én az 1848-49-iki kultusz ebentartásának munkáját pusztán anyagi érdekből végzem.

Ezek a nyomorultak engem, sőt valószínűleg minden embert magukhoz hasonlóknak lenni képzelnek.

Azt is mondják, hogy az újabb gyűjteményemet meg Debreczennek kintam megvetelre.

Válaszom erre: nem igaz. Debreczen városának csak az esetre ajánlottam ajándekba gyűjteményemet, ha azt a főváros szálhatalanna teszi.

Debreczentől viszonzásul az kertem, hogy egy huszezer fros Kossuth alapítványt tegyen a gyűjteményért, a melynek kamatja nőm halála és az en halálom után általunk meghatározott hazafias célra fordíttassék. Debreczennek ily módon valóságos ajándekba felajánlott jelenlegi muzeumom a régibb százéves fontra becsült muzeumommal pedig sokkal többet ér, tehát minő szemtelen állítás Debreczennek tett ajánlatomat is jó üzletnek nevezni.

Debreczennek beküldött ajánlatom különben nyomtatásban jelent meg, a melyből egy példányt e lapok tek. szerkesztőségnek, egyet pedig Kossuth Ferenc barátomnak is megküldtem. A kinek tetszik olvassa el.

Vége azt is híreszteltek, hogy muzeumom temerdeket dolgozt másolat. ezzel is üzletet csinál és hogy a muzeum nagy része ezekből áll s mint ilyen nem oly értékes, mint a minő volt az előbbi gyűjtemény.

Válaszom erre: muzeumomban folyton másoltak és másolnak tőlünk vagy más festőktől rendelt Kossuth-képeket, sőt megrendelés esetén bármelyik tabornok arcképét és csataképeket is, mert én ezek másolatát eddig minden festőnek megengedtem. Másolunk képeket, szobrokat és ermeket is gipsz lenyomatokban, de nem az en muzeumom számára, hanem eladás vagy elcserelés végett. Ezt megteszi minden muzeum. Az 1848-49-iki és Kossuth muzeumnak, sok száza menő festett képei közt másolva csak 28 kép van, a többi mind eredeli. Aki az ellenkezőt állítja, az hazudik.

Ami pedig muzeumom értéket illeti, nem igaz, hogy az kevesebbet ér az előbbi gyűjteménynél, hanem legalább is kétszer annyit ér. Ezt az előbbi muzeumomnak a miniszter elnök által meghallgatott nagytekintélyű becsője irásban is kijelentette.

Ennélfogva kijelentem hogy bárki legyen az, ki fenti állításomban kételkedik, keressen fel, adja elő kételyeit, szivesen fogadom és befogom b zonyítani nek itt kijelentett állításaimat. Aki pedig fel nem keres, meg nem hallgat és ezen nyilatkozatom után is bármit állít, a mi engem vagy muzeumomat kisebbiti, azt a hitvány ragalmazót én előre is gyávanak bélyegezem.

Kreith Béla gróf.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Az új esztendőben első közgyűlését ma tartotta meg Debreczen város törvényhatósága. A közgyűlés fontos tárgyai mellett emelte ennek érdekességét az a körülmény is, hogy Puky Gyula főispán először elnökölt s vezette a közgyűlést.

A bizottsági tagok nagy számmal is jöttek össze, mit a tárgyak fontossága és az a másik körülmény magyaráz meg, hogy a városatyák kíváncsiak voltak Puky főispán megnyitó szavaira.

Az újonnan választott városatyák is megjelentek. A bukott rendszer feje, a főispánságból városatyává lett Dégenfeld gróf is megjelent, mint „közember” s a baloldali sarokban huzódott meg.

Puky Gyula főispán kevéssel 9 óra után jelent meg a teremben. Lelkesen megéljenztek a nagyszámmal egybegyűlt városatyák.

Puky Gyula röviden nyitotta meg a közgyűlést s Kola Jánost hívta fel szóra, ki napirend előtt kívánt beszélni.

Kola János csak annyit mondott, hogy átadták volt főispánnak a múlt közgyűlés könyvi kivonatát, melyben köszönetet szavaz a közgyűlés a volt főispánnak.

Ezután áttértek a tárgysorozatra, melynek első tárgya a polgármester jelentése volt az elmúlt két óról.

A polgármesteri jelentést tudomásul veszik.

(A miniszter és a pótdadó.)

A város házipenzáranak 1902. évre a belügyminiszterhez felterjesztett költség-előirányzatra leérkezett miniszteri leiratot, — melyet napunkban közöltünk már olvasni a fel Vecsey Imre. A miniszter a költség-előirányzatot jóváhagyja, de töröl egy bizonytalan tételt, melyet a hiányok fedezésére vettek fel a költség-előirányzatba s az így felmerült hiány összegnek pótdadó utján fedezésére hívja fel a közgyűlést.

A főszámvevő észrevételeit olvasták fel. A főszámvevő ajánlja, hogy az alábbi 15% levonással vétsék a pótdadó alapját.

A városi tanács javasolja, hogy az 1902. évre a pótdadó 43.5%-ben állapítsák meg (Zaj. Mozgás.) A tanács javasolja egyidejűleg, hogy a miniszteri leirat vétsék tudomásul.

Márton Imre meglepetéssel hallgatta a miniszteri leiratot és még nagyobb meglepetéssel hallotta, hogy a tanács tudomásul vételre ajánlja. A miniszteri leirat azt célozza, hogy a város önkormányzati jogát megsorbitja, mert utasítja a város polgárait, hogy ezt vagy azt tegyék. Veszedelemes dolognak tartja, hogy önkormányzati jogukat megsorbitják s ezt mi szó nélkül hagyjuk. A város polgársága már is tud van terhelve. Javasolja, vegye a közgyűlés még egyszer felülbírálás alá a költség-előirányzatot és a kiadásokat redukáljuk 77 000 korona erejéig.

Roncik Lajos főszámvevő a tanácsi javaslat elfogadását ajánlja.

Oláh Károly tanácsnok felszólal, s elmondja, hogy ő a teljes tanácsulésen javasolta, hogy a költségvetést alakítsák át s

redukálják a 77000 koronát, nem fogadták el, majd azt javasolta, hogy feliratilag kísérték meg, hogy a miniszter fogadja el fedezetül a 77000 koronát és a pótdadó maradjon 37%.

Elnök ezután felteszi a kérdést, elfogadják-e a tanács javaslatát, vagyis, hogy a hiány 43.5% pótdadóval fedeztessék.

A tanács javaslatát nem fogadták el. Az indítvány mellett, vagyis a pótdadó emelése mellett csakis a szavazattal bíró tisztviselők és hivatalnokok szavaztak.

Ezután Ábrahám főügyész feláll és csatlakozik Oláh Károly indítványához vagyis, hogy felterjesztést intézzenek a miniszterhez, ezután fogadja el fedezetül a megjelölt alapot, mert a költségvetést újra kellene tárgyalni s ezt — miután az jóváhagyott, nem lehet.

Freund Jenő dr. azt vitatja, hogy a költségvetés kiadási tételeihez igen is hozzá lehet szólni. A feliratot nem tartja célravezetőnek. Bajos a miniszter kényere bizni a határozatot, midőn is vagy elhiszi, hogy nem bírja a polgárság a magas pótdadót, vagy ő maga szabja meg a pótdadót.

Szentosi János a felterjesztéshez járul, s eközben keserű igazságokat mond el a polgárság szegényedéséről. Végül nyilatkozik a tanácsi gazdálkodásról, felhívta a tanácsot, hogy másképp gazdálkodjék mint eddig, hogy a polgárságot ne sújtsa minduntalan ily terbekkel gazdálkodása olytán.

Kovács József szerint joga van a közgyűlésnek a költségvetési kiadási tételeit újra tárgyalni és a kiadási tételeket fesszálítani indítványozza, hogy a költségvetés újra vétsék tárgyalás alá s a kiadások redukáltassanak.

Az elnök szavazás alá bocsátja a kérdést, Első sorban az Oláh Károly indítványát teszi fel, vagyis, hogy felirat intéztessek a miniszterhez.

A közgyűlés az indítványt nem fogadja el.

Ezután Márton Imre indítványának elfogadására, vagyis redukáltassék a költség-előirányzat kiadási tétele, tüzetett szavazás.

A közgyűlés elvileg elfogadja a Márton Imre javaslatát s utasítja a tanácsot, hogy a Márton Imre által benyújtandó javaslatok alapján redukálja a kiadási tételeket.

A belügyminiszter leiratát, hogy a gyám-penzári tartalék alap a házipenzárba helyeztessék at, tudomásul veszik.

(A nagyerdei fürdő bérlete.)

A tanács bejelenti, hogy a nagyerdei fürdő bérletének átvételére alakult társaság-ból Burger Péter drt kilépett. Ezzel kapcsolatban javasolja a tanács, hogy a szerződés megkötésére hatalmaztassék fel a tanács a két berlőlvel, Balkányi Ede és Altmann Béla dr.-ral.

(A katonák szabadságideje.)

A közgyűlés elfogadja Jász-Nagy-Kun Szolnokmegye átiratát, hogy a 3 évet töltő katonák a mezei munka idejére szabadságoltassanak és hogy eziránt felirat intéztessek a képviselőházhoz. A közgyűlés hasonló szellemben felír.

(Az önkéntes iskola.)

Oláh Károly tanácsnok jelenti, hogy a katonai hatóság a jövő évre is biztosította az önkéntesi iskolát azzal a föltétellel, hogy az önkéntes iskola épületének kérdése felszínre marad. A közgyűlés a tanács előterjesztése értelmében utasítja a tanácsot, hogy az önkéntes iskola már megszavazott költségeinek fedezéséről gondoskodjék és erről a szeptemberi közgyűlésnek tegyen jelentést.

(A város jogügyei)

Ábrahám László főügyész jelentést tesz a város jogügyeinek állásáról és a legelőadó hátralekosokról. A tanács a jelentés tudomásul vételét javasolja.

Kola János javasolja, hogy a városi bérhátralekosok névsorát olvassák fel.

Ábrahám főügyész hosszasan mondja a hátralekosok névsorát. Különböztetve kijelenti, hogy a hátralekosok névsora nála van.

Ori Mihály is kéri a hátralekosok névsorának felolvasását.

Elnök kijelenti, hogy miután a melléletek felolvasását kéri, azt el kell rendelni.

A főispán eme pártatlansága tetszést keltett.

Kovács Kálmán jegyző felolvassa a hátralekosok névsorát.

A részben felolvasott hátralekosok névsorából az tűnik ki, hogy olyan nagy összeg követelése van a városnak, melynek behajtása folytan a pótdadót nagy mértékben le lehetne szállítani.

Juhász Ignác indítványozza, hogy utasítsák a hátralekosok legszigorubb behajtására.

A tanács javaslatát a főügyész jelentés egyszerű tudomásul vételét nem fogadja el a közgyűlés.

Juhász indítványát a közgyűlés nagy többsége elfogadja.

(A december 18-iki bizottsági tag választás.)

Az igazoló választmány jelentését, a melyben K. Tóth Sámuel, dr. Varga Lajos, és Dégenfeld gróf választást igazolja, tudomásul veszik.

(Ingatlanok elidegenítése.)

A Barcay féle ház ondódi földjének elidegenítése felett — ezuttal másodizben — ejtettek meg a névszerinti szavazást. — Az elidegenítést megszavazzák s az jogervényes, miután az abszolút többség meg van.

Az Oláh ház ondódi 26 hold földjének elidegenítése felett folyt ezután a névszerinti szavazás első ízben.

Kiss Albert indítványozza, előbb világosítsák fel a közgyűlést, mire fordítják a befolyt összeget?

Ábrahám megadja a felvilágosítást, hogy a befolyt vételárak az ingatlan szerzés alapjához csatolhatnának.

Az elidegenítést megszavazzák.

Az Apafi utcái 145. sz. telek elidegenítését szintén megszavazza a közgyűlés.

(Bizottságok megalakítása.)

A számonkérőszékhez két bizottsági tagot választanak. Javaslataba hozzák Lengyel Imrét és Juhász Ignácot. Egyhangulag megválasztják.

Freund Jenő dr. felszólal, arra kéri a számonkérőszék tagjait, a legnagyobb eréllyel járjanak el. Azért teszi ezt a szokatlan kérést, mert megtörtént, hogy a polgármester a novemberi közgyűlésen azt mondta, hogy ő tőle senki se követeljen semmit. De nemcsak a közgyűlési tagok kérelme hangzott itt el eredmény nélkül, de a hatóságoké is. Példaképp felhossa a p. ü. igazgató átiratát a polgármesterhez, melyben a pénzügyi igazgató személyes tapasztalata alapján — jelenti, hogy meggyőződött arról, hogy az olajtűtő és téglagyár telepen oly szegények az adózók, hogy adójukat képtelenek fizetni.

A pénzügyigazgató még a múlt évben intézte ezt az átiratot a polgármesterhez.

kérve, hogy a kijelölt adózók dologi végrehajtás mellőzésévé leendő adótörlése ezel jából sürgősen küldje meg a szükséges jegyzékeket. Debreczen polgármestere a nagy apparátus mellett máig sem teljesítette ezt.

A nyugdíjellenőrző bizottságba bevélasztottak: dr. **Berger** Andor, **Harmath** Gergely, **Horváth** István, **Kovács** István, dr. **Freund** Jenő, **Boczkó** Sámuel, **Bészler** Károly, **Beke** Imre.

A jog- és pénzügyi bizottságba **Kovács** József és dr. **Bakonyi** Samu választottak meg.

A gazdasági bizottságba bevélasztottak **Fancsovcics** Jenő, **Harangi** Sándor, ifj. **Kertész** István, **Rosenfeld** Salamon, **Dragota** Miklós, **Szabó** Lajos.

A színhazi bizottság újjáalakítása következett. A polgármester felszólal s nagy derűség között tudatja, hogy míg más bizottságba alig akad, aki elvállalja, ebbe a bizottságba pedig „jelentkeznek” a bizottsági tag urak. Megválasztottak különben: **Berger** Jenő, dr. **Gulyás** István, dr. **Kola** János, **Komlóssy** Dezső, **Lengyel** Imre, **Márk** Endre, **Nemes** Kálmán, **Szentkirályi** Tivadar, dr. **Sz. Szabó** József, **Zádor** Lajos, dr. **Nagy** Zsigmond, dr. **Fejér** Ferencz.

Az építési bizottságba **Burger** Péter dr., válasszották be, a főispán pedig **Balogh** Mihály ny. főtanácskötő nevezte ki. Az állandó színhazi művészeti bizottságba dr. **Gulyás** István, a szegényügyi bizottságba **Márk** Endre, dr. **Dicsőffy** József, **K. Tóth** Kálmán, **Váczy** János választották meg.

A számvevőség s házi pénztár működésére felügyelőbizottság tagjainak megválasztása következett.

A tanács javasolja, hogy a felügyelő bizottság jövőben négy tagból álljon s ezek hivatalos tagok a D. U. bizottságának is, és hogy a szervezeti szabályrendelet ez irányban is módosítassék.

Dégenfeld József gróf eivben nem kifogásolja a felügyelőbizottság tagjainak szaporítását, de előbb a szervezeti szabályrendelet módosítását kell jóváhagyni a felügyelőbizottságnak.

Puky Gyula főispán felvilágosítja a közgyűlést, hogy a tanács köteles a jelölt nevet is felnevezni, de természetes, hogy az utóbbi megválasztott tag nem funkcionálhat, hanem a régi, előbbi mandátumok alapján tovább működnek.

Dégenfeld József gróf azt mondja, hogy a felügyelőbizottság mandátuma lejár, újra kell választani. Ha majd a módosítást megerősíti a miniszter, akkor válasszuk meg a negyediket.

Juhász Ignác törvényekből bizonyítja be, hogy meglehetősen választani a negyedik tagot is a szabályrendelet megerősítéséig. Egyebent elfogadja a tanács javaslatát, hogy válasszák meg a 4 tagot, s a negyedik tag csak a módosítás megerősítése után kezdje meg működését.

Komlóssy Arthur főjegyző ajánlja a Puky főispán indítványának elfogadását.

Vecsey Imre t. főjegyző javasolja fogadtassék el a tanács javaslata, azzal, hogy a módosítás megerősítéséig a régi három tag működjen s a negyedik segítségül hívassék melléjük, de az a megerősítés nem felelős.

Ábrahám főjegyző **Dégenfeld** gróf indítványát pártolja.

Bakonyi Samu nem nézi, van-e joga a közgyűlésnek a választáshoz, ez csak formai kérdés, de itt fő a lényeg. A lényeg pedig az, hogy a város anyagi ügyeinek intézésében az ellenzék is részt vehessen. A tanács javaslata ezt előzolja és ezt az új szellemet üdvözi. Hangsúlyozza, hogy a négy tag megválasztása megállapodás s azt minden

kinek respektálni kell. A tanács javaslatát ajánlja elfogadásra a Vecsey módosításával.

A közgyűlés nagy többsége elfogadja a tanács javaslatát, vagyis a felügyelő bizottságba négy tagot választanak, ennek folytán a szervezeti szabály módosult s annak jóváhagyásáig a három régi felügyelő bizottsági tag mandátuma meghosszabbítottatik. A négy bizottsági tag jelenleg történő megválasztását is nagy többséggel határozza el a közgyűlés.

Megválasztottnak **Komlóssy** Dezső, **Kernhoffer** József, **Szántó** Sámuel dr és **Márton** Imre. A negyedik, új tag, **Márton** Imre csak a módosítás jóváhagyása után kezdi meg működését.

Az állandó bíráló választmányba **Juhász** Ignác, az ipa-ostanoneziskolai felügyelő bizottságba **Csath** Zsigmond és **Falk** Lajos választottak meg.

A jóvavető bizottság alakítását ejteték meg ezután: a mely mintegy 40 tagból áll.

Elnöklő főispán ezután — délután 1 órakor — a közgyűlés tárgyalását holnapra halasztotta.

NAPI HIREK.

Puky Gyula főispán

beszédének fontosabb részeit közli a „Debreczeni Usag.” Ez azon felütést keltő beszéd, melyet Puky Gyula főispán a debreczeni szabadelvűpárt gyűlésén mondott. Ezen őszinte beszédhez nem kell magyarozat, ebből az őszinte beszédből világosan kitűnik, hogy az ellenzék méltán, helyesen, jogosan küzdött a bukott rendszer erőszakossága, árnykodása és önző érdekpolitikája ellen. Mert a „D. U.” közlése szerint a többi fontos kijelentések között Puky Gyula főispán, a klikkre is ferfiasan ráolvasván, a „Debreczen” és a függetlenségi párt által felvetett bizottsági tagok számemelését is jóváhagyván, az ellenzéknek a kiszorítását is elítélvén, ezeket is mondta:

A liberelizmust abban találja, hogy a terhet jövelelő lakosság nemcsak a teherben, de a jogokban is részesítessék. Hogy ez a debreczeni szabadelvű párttal így történt-e, azt nem kutatja, kritikát gyakorolni nem akar. Saját tapasztalataiból indul ki. Negy évvel ezelőt volt szerencsése tagja lenni a városi bizottságnak s ha összehasonlítja az akkori nevesort a mostanival, lényeges különbséget lát. **Akkor a függetlenségi pártnak számos tagja foglalt helyet a városi szakbizottságaiban, míg most annak tagjait csak elvétve találja azokban. Ezt helyesnek nem tartja, mert a ki részes a terhekben, részesülni kell a jogokban is s a lakosságnak egy csoportja nem rekesztheti ki a másik csoportot azokból.** Meg van ennek az ellenpéldája is. Ha az ellenzék véletlenül többségre vergődne, jogosnak tartanánk-e, ha a pártnak minden tagját kirekesztené, bizonyára nem.

Majd továbbá — politikai programjának a kifejtése mellett — oda nyilatkozott, hogy határozati javaslata gyakorlati megoldását előzolja annak, hogy **alkalom nyujtassék a város ügyei intézésében részt venni mindazoknak, a kiket megillet.** Fejtette azután a különbséget, mely az országos szabadelvű párt és a törvényhatósági párt közt létezik. Politikai tekintetben különbség

nem lehet, azonban a városi pártnak más feladata is van s ez a városi ügyek intézése, melyet politikai pártiszempontból, nem tart helyesen intézhetőnek. Felhozta p. o. azt, hogy ha a városnak 10 bika legel a Hortobágyon, mi köze lehet a politikanak ahoz, hogy ez a 10 bika a Hortobágyon ezen vagy azon részen legeljen. Ilyen a vizvezeték és még számos más kérdés. Fejtette végül annak az előnyeit, ha városi ügyek intézésében mindenki részt vesz s abból az ellenzék ki nem rekesztetik.

Nem kell, ugymond, hogy a szabadelvű párt megfogja őt érteni, volt alkalma egyeseket megkérdeni, hogy számíthat-e a párt támogatására.

Azt is mondják, hogy: **van a pártnak egy kisebb fractiója, mely nem valami nagy örömmel fogadta jöveletét s a melynek az ő személye nem valami kedves, meglehető, mindenki rokonszenvét nem vindicálhatja magának, azt azonban kijelenti, hogy a ki ezt a programot el nem fogadja, az vonja le a következményeket magára, a ki ezen programot magáénak nem vallja, az nem lehet szabadelvű párti, s a ki ezen programot minden utókövetkeztetés nélkül el nem fogadja, az nem lehet tagja a szabadelvű pártnak.** Ezt azonban, hogy bekövetkezzék nem gondolja. Régi magyar hűség, hogy akihez hosszú időn át ragaszkodik valaki, ahoz kegyelettel ragaszkodik, ez ellen semmi kifogása nem lehet.

Ő a párt egységet fennakarja tartani s aki azt megbontani akarja, az hasznos és hazafias dolgot nem tesz. Kevesen vagyunk úgy mond, ha valaha össze kellett tartani annak most van itt az ideje.

Megemlíti, hogy a törvényhatósági közgyűlés ele most jön a kérelem, hogy a **bizottsági tagok száma a lakosság növekedésének megfelelőleg emeltessek.** E tekintetben eltérők lehetnek a nézetek, de ő eziránt bezerzte az információt s azt a felvilágosítást adhatja, hogy a miniszter annak minden körülmény közt helyt fog adni. **Ne álltassuk magunkat, ez által a független párti bizottságok száma tetemesen fog emelkedni.** Most van szükség az egységre s személyes szempontoktól eltekintve a földolagban egyet kell értenünk.

A Csokonai Kör a székelységét.

Nem is becsületes, igaz magyar volna az, akinek a szívének meg ne dobogtatná pusztuló székelystevéinek sorsa. Midőn tehát a debreczeni Csokonai-Kör itt a kálvinista magyarság oltáránál, az ő Debreczenben mozgalmat indít a székelység mentésére, segítségére, mi azt elismeréssel, dicsérrel, hála-szeretettel említjük fel és ajánljuk. Hisz épp a mi lapunk szerkesztősége az, mely, sokaktól félre ősmerve, czudar gunynak, alacsony kicsinylésnek is kitéve magát, folyton-folyvást lankadatlan hévvel küzd magyarságunknak minden porszeméért, tehát természetes, hogy igaz örömmel tőlünk telhető jóindulattal és erővel csatlakozunk a Csokonai-kör ezen hazafias mozgalmához; de ugyanakkor kérjük e kör vezetőit, e mozgalom

rendezőit, hogy a kilátásba helyezett székelyestélyt rendezzék oly módon, hogy azon a debreczeni társadalom minden tisztos rétegéből résztvehessék. A székelység javára adott forinttal és fillérrel váltván meg azon nemes hazafiaknak, kiváló íróknak az élvezését és megismerését, kik a székelység törzsfájától virulván fel, eljönnek Debreczenbe is, hirdetni itt a nemzeti igéket, ébreszteni a testvéri áldott szeretetet az elárvult székely testvéreink iránt, a kiknek nemzetünk támogatására életszükségök van. Legyenek áldottak, kik eljönnek hozzánk a székelységért szólni, a kik a közöny, a kicsinylés, a csufolódás, az ellentörésvések, a nemzetellen elléhásodás tüskéivel nem törődve: bátrak és férfiak szólni ma a nemzetért, a midőn talán hasznosabb a hallgatag megalkuvás.

Mi tehát őszinte örömmel, lelkesedéssel és hazafini szeretettel várjuk a kiváló székely írókat: Benedek Elek, a Kisfaludy társaság, Jakab Ödön a Kisfaludy- és Petőfi társaság koszorus tagjainak, ugyszint Jancsó Benedeknek az európai hírű és elősmert magyar nemzeti publicistának, Gaál Mózesnek az ifjusági irodalom, egyik leghivatottabb művelőjének a jöveletét, közreműködését a Csokonai-kör székely estélyén, a melynek, mint a testvéri szeretet ünnepének, fényesnek és minden tekintetben sikerültnek kell lenni. A Csokonai-kör székely estélyén a helyi szereplők közzül dr. Benedek János orsz. képviselő, főszerkesztő és Székely Gyula színművész helyezték kiállításba közreműködésüket.

A szerkesztőségéből.

Ifjabb Mórincz Pál, lapunk felelős szerkesztője, ismét átvette a „Debreczen” szerkesztését.

Debreczeni tanítók értekezlete.

A következő meghívó köztételére kértünk fel: Tisztelettel kérem a debreczeni összes elemi iskolai tanítókat, hogy a nyugdíj-törvényrevisiója ügyében február 1-én, délelőtt 11 órakor a városháza tanácstermében tartandó értekezleten teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Káposztás Imre, az előértekezlet elnöke.

Új regényünk,

a „Vaterloo” folytatását lapunk hetfői számában kezdjük meg.

Városi nyomdászok esküje.

Debreczen város ösnyomdájának nyolcz alkalmazottja allandósított es tett ezen alkalomból hivatali esküt. A város kézkubonyos alkalmazottjainak eskütétele teljes tanács ülés előtt es Puky Gyula főispán jelenlétében történt meg. Esküt tettek: Várakozó Gyula főgépmeister, Furmann Lajos, László Imre, Szabó István, Hegedüs Károly és Pentek István betűszedők, Wurtzl Ferencz tömöntő és betűraktárnok, továbbá Farkas Agoston papírraktárnok, városi nyugdíjkepes nyomdászok és alkalmazottak.

Egy urasszony halála.

A debreczeni kiterjedt Áron családot egyik tagját mély gyász érte. Áron Manó debreczeni nagykereskedőnek és virilisnek szeretett neje, született Basch Sarolta urasszony elhunyt. E halálozás kiterjedt családot borított gyászba.

Távirat.

A képviselőház és Vázsonyi.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, január 30.

A tegnapi képviselőházi jelenetet és felháborodást ma is zajosan tárgyalták egy a képviselőházban, mint a képviselőházon kívül. Az utcákon a tömeg és a rendőrség huzakodik. A képviselők pedig teljes számban gyűltek fel az országházba és a képviselőházi karzatok is zsufolásig terhelve. Mindenki kíváncsian várta, vajon szóvá teszik-e a Vázsonyi ügyet? Vajon tiltakozik-e a baloldal, melynek a Vázsonyi elleni allásfoglalásáról a Politikai Értesítőben közlemény jelen meg hogy nem fogja tűrni, hogy Vázsonyi velük egy padban üljön? A képviselők, a karzati hallgatóság izgalommal várták, még pedig a képviselők folytonosan zajosan tárgyalva várták, vajon ki fog tiltakozni, hogy Vázsonyi a baloldal padjairól ne hirdesse jövőben szertelenségeit? Ez a jelenet elmaradt. **Vázsonyi doktor nem jött fel a házba.** Ellenben a szász képviselő, Lindner tegnapi rugdalódzásaért ma vezekelt.

A képviselőház mai gyűlésének a lefolyásáról tudósításunk különben ez.

A képviselőház ülése.

A napirend előtt Pichler Győző képviselő szólalt fel. Bocsánatot kért a tegnapi ülésen tett, az elnöki tekintélyt sértő azon izgatott kijelentésért, hogy őt az elnök 25 ször is rendre utásithatja, nem törődik vele.

Ezután áttértek a budget tárgyalásra. **Brázay** Kossuth-párti képviselő ellene és dr. **Ballagi** mellette szóltak. Utóbbi tiltakozott **Lindner** képviselő tegnapi magyar ellenes felszólalása ellen.

Ekkor érdekes jelenet következett. **Lindner** (a szász) személyes kérdésben kért szót. Mosakodott és vezekelt Teljesen letört a szarva. Kijelentette, hogy őt félreértették, mert etképzhetetlen — ugymond — hogy ő, a ki jogtanár, olyant állitson, hogy a magyar államban nem a magyarság van fölényben. Magyarországon tanítási szabadság van, tehát ő is szabadon tanított.

Egy hang: De haza ellenesen nem szabad tanítani.

Lindner: hivatkozik kolozsvári tanításaira és tanárkodására. Iránta fölötte hatósága mindig elősmérséssel

volt és hogy ő mint a Deák-párt régi tagja **mindig jó magyar volt.**

„A szászritter” töredelme után szünet következett. Szünet után **Jékey** Zsiga Kossuth-párti a szélsőbal eljenzése között beszélt. Festette az országunk hanyatlását. A javaslatot elvetette. Szólt még **Nosz** Gyula a javaslat mellett.

Helyi piaczi árák.

— A vásárfelügyelőség jelentése. —

Az 1902. évi január 28-án megtartott heti vásárok árai:

	kor. fill.	kor. fill.
Buza	18.80	18.60
Kétszeres	15.—	14.80
Rozs	12.60	12.40
Arpa	11.20	11.—
Zab	13.—	12.80
Tengeri	8.80	8.60
Köles	8.80	8.60

100 kg. kor. fill. kor. fill.

Szalonna sós	—.—	—.—
„ „ „ uj	82.—	86.—
Háj	94.—	100.—
Zsir	104.—	108.—
Kih. sertés	80.—	84.—
Sertésbű	80.—	86.—
Széna 100 kg.	5.60	5.40
„ II. rendű	3.80	3.60
Ló felhajtató	—	1308 darab
Elkelt	—	665 „
Szarvasmarha felh.	—	1560 „
Elkelt	—	930 „
Sertes felhajtató	—	2151 „
Elkelt	—	1210 „

Hírek a nagyvilágból.

Téli árvíz öntötte el tegnap éjjel Temesvár gyárvarosát. A Bega esatornában a jégtorlasz felduzzasztotta a vizet s az kicsapott, előntve az egész gyárvarost. Az áradás nagy rémületet keltett. Egész éjjel dolgoztak a jégtorlasz szétuláson. Az árvíz már apad. — **Az első női orvos tanársegéd.** Loránd Mea dr. akit a gyermekgyógyászati tanszék mellé most alkalmaztak tanársegédül. — **Emlékoszlopot emel** az orvosi egyetem tanár testülete Balogh Kalmánnak, az orvosegyetem 14 év előtt meghalt jeles tanáranak. Az emléket az orvosegyetem parkjában állítják föl. — **Sima Ferenczet** ismét körözi rendőrség hamis könyvvezetés büntette miatt. — **Schubert Lajost,** az ismeretes váltóhamisító mézarost, az ügyészség országszerte körözteti.

Baczoni Lajos temetése.

Az öskollégiumon szomoruan leng a fekete zászló, hirdeti a főiskola gyászát, mely a Baczoni Lajos jogakadémiai tanár, az erős protestans férfi elhunytával érte a tudomány ezen szentelt hajlékát. Baczoni Lajos elhunyt, mint már lapunk tegnapi számában jeleztük is, a legmélyebb részvétet keltette; mert igazán csapás egyházunkra és iskolánkra. Az elhunyt jelesünket holnap délelőtt temetik az Egyháztér 5 sz. alatti gyászaházból. A mélyen sujtott családon kívül a főiskola tanári kara külön gyász jelentést adott ki, a mely így hangzik:

A debreczeni ev. ref. főiskola tanári testülete mély fájdalommal jelenti, hogy Dr. BACZONI LAJOS a főiskola jogakadé-

miájának ny. r. tanára életének 51 ik évében elhunyt. A boldogult hült tetemét f. hó 31-én, délelőtt 10 órakor kísérik örök nyugalomra, az ev. ref. egyház szertartása szerint. Debreczen, 1902. január 29. Beke longjen a kiváló tanár es szeretett kartárs hamvai fölött!

Debreczeni rövid hírek.

Érdekes esküvő volt a nagytemplomban. Egy kettős esküvő volt. Imre István helyb. keresk. Kovács Erzsébetnek és Orosz József gépész. Kovács Imre Erzsébetnek ma délután fel négy órakor esküdt örök hűséget a Nagytemplomban. Az eg házi szertartást Szilágyi Imre nyirbogatói ev. ref. lelkész végezte. — **Igaz jószág nem vész el.** Három évvel ezelőtt történt, hogy a kis Eklí Erzsike tulaezüst arajat lánccsal együtt elvesztette. — Szülei annak idején rendőrileg és hírlapilag is köröztettek, de az elveszett tárgyaknak nem akadtak nyomára. Tegnap délután egy fiatal ember alított be a Pinter Dezső helybeli órá- és ékszerész üzletébe, és egy elszakadt lánczot adott át javítás végett. — Pinter az atvett lánczban felismerte az Eklí Erzsike által elvesztett lánczot, melyet az órával együtt ő adott el a kis leány szüleinek. Az ékszerész értesítette a rendőrséget amely le foglalta a lánczot és megindította a vizsgálatot. **Kinek kell gyermek?** Az emberi nyomorúságnak, nehez helyzetnek megdöbbentően keserves bizonyossága az a hirdetés, a mely az egyik helyi lapban jelent meg. Két anya kéri a nagyközönséget, hogy fogadjak örökbe gyermekeiket. Két szép gyermek mind a kettő. Az egyik fiu, a másik leány. Az első het, a másik tíz éves. A fiu anyja Soitesz Erzsébet, lakik Agárdi utca 41 szám, a leány anyja Fejer Sándorné, lakik Homok u. 139.

Magyari Kálmán a mi debreczeni nép-szerű cigányprimasunk újabb csardást írt. A kereskedő csardást. Ezen sikerült zeneszerzeményt a zenemű kereskedésekben és a szerzőnél 2 koronáért szerezhetni be. — **Egy közigazgatási tanfolyam** hallgatói eltűnéséről tettek jelentést a debreczeni bünyügyi osztálynak. Roth János komádi lakos jelentette, hogy fia, a 18 éves Róth Samu, a debreczeni közigazgatási tanfolyam hallgatója három nappal ezelőtt a városból eltűnt. **Mennyit tubakolnak Debreczenben?** A nagy tözsde kimutatása szerint az elmúlt évben 1623 kiló tubakot szippantottak fel Debreczenben. Ha a tubakos pik-zissel a czopfis együtt jár, mint hajdanában, akkor jól fest a tubakos Debreczen.

Nyugtázás.

A m. kir. posta és táv. altsztek es szolgák táncvizsgálatán történt felülfizetésekről. Vettük az alábbi nyugtázást. Felülfizettek: Dr. Wolafka Nándor püspök, Popovits István pt. felügyelő 10—10 korona, Csath Zsigmond pt. felügyelő, Bekéssy Péter 6—6 korona, Horváth Pál, Kemény János, Hollander Adolf, Budaházy Albert, István malon igazgató, Nagy Árpád 4—4 korona, N. N. 5 k. 12 fil, Falk Miksa, Bamerszbakh Antal D. Kiss Endre, Cservák Martonné, Tomoga János, Lencz István, Orosz Sándor, Novak Menyhert (K. vardo) Füleki Pál, Konecsk Geza, Meinert Lajosné, Dr. Hollander Dezső, Wallerstein Fülöp, Bézler Róza, Kaiser Maria, (Egyek) Dr. Kenyeres K. Lichtblau A. Balog David, Schager Károly, Bartha István, Nagy Árpád, Varju Lajos, Jónasz Mór, Csutay Gyula, Molnár Kálmán, Nagy Gaborne, Donogán és Somosi, Szőke Imre, Kányasi István, Szilágyi Károly, Kamaráth Gyula, Szikszai Jozsefné, Bernáth Eleméné, dr. Irinyi István, Riesz Lipót, Berger Henrik 2—2 kor, Darvas Miksa, Ebstein Ignác, Erdei Peter, Hafoer Ist-

vánné, Keiler Károlyné, Románezky Edéné, Vékony József, Dobi Imre, Szilágyi Sándor (N.-Károly), Róth Ignác ur 1—1 kor., N. N. 42 fil., Havas David 1 kor., Hoffman és Kronovitz, Szabó Mihály, dr. Berger Andor, Áron Mauó 2—2 korona.

Árvaügyi bizottsági ülés.

A debreczeni ev. ref. egyház árvaügyi bizottsága 1902. év jan. hó 31-én, d. u. 4 órakor az egyház tanácstermében ülést tart. Tárgyak: Folyó ügyek.

Magyar szőkevények Amerikában.

Egy itteni kereskedő érdekes levelet kapott Newyorkból Deulich Gyula főpinczertől, a ki elmondja, hogy a magyar szőkevények milyen élet folytattak Amerikában. Gallowich volt budapesti törvényszeki albiró, a ki tudvalevőleg egy héttel az esküvője után ifju felesége hozományával és legénykori szeretőjével Amerikába szökött, jelenleg Newyorkban — heutes. Rosenberg Lajos, a szomorú emlékezetű kisczeelli takarékpénztár volt igazgatója, — a kinek viselt dolgával éppen a minap fog lalkozott a szombathelyi törvényszék. Newyorkban fényes majolika- gipszszobor porcellán es aranyóra kereskedést nyitott, a melynek jövedelméből angol társával együtt gond nélkül megel. Üzletében egész sereg elarusító hölgyet tart s valószínűleg mosolyogni fog, a mikor meghallja, hogy büntársat, Rut főkönyvelőt három evi fegyházra ítélte a törvényszék. A mint tehát ebből látszik, Rosenberg, a kit a celli takarékpénztár bukása állítólag egészen tönkretett, mag sem távozott el üres kezzel. A levelet hirt ad Pálffy gróf szombathelyi majd kikindai huszárkapitányról, a ki tavaly völgenykorában szökött meg hitelezői elől. Pálffy gróf most nehez munkával keresi a kenyerét, mint az egyik newyorki fogadó alkalmazottja.

Balassa Bálint csontjai.

A magyar azó nagyjaira mindig büszke volt s kegyelettel őrizte azoknak emléket, kik bármi tekintetben is érdemeket szereztek nyelvünk, költészetünk fejlesztésében: példa reza az, hogy valamire való költőink emléket hatalmas emlékkövekkel örökítettük meg. Ez így is van rendén, hadd hirdessék a kövek az utókorra a dieső multat, hadd tanulhassanak az unokák a nagy opák példából. De vannak mulasztásaink e tekintetben is. A legelső magyar lírikusunknak, Balassa Bálint sem sírja, sem emlékjele nincsen. Évekkel ezelőtt ugyanis a Liptó Szt.-Miklósön megjelenő „Liptó” felhívta a nagyközönség figyelmét a hibbei templomkriptában lévő sírokra, egyben jelezve azt is, hogy ezek között aluszsa örök álmat Balassa Bálint is. A „Liptó” cikkre érdeklődést keltett a titokzatos kripta-sírok iránt s meghallotta a Magyar Tudományos Akadémia is és a sírok megvizsgálására elküldte dr. Czobor Belát, ki 1897 június 14-én rá is akadt a sírokra. A talált csontvázakat (3 emberét) megvizsgálás végett Budapestre szállították, hol dr. Török Aurél mind a hármat XVI. században eltemetett emberének ismerte föl és közölte a Balassa Bálintét is megtalálta. „A”-val jelölve elküldte Liptó vármegyéhez. Ma holnap öt éve már ennek és még mai napig sincsenek eltemelve Balassa csontjai, ott vannak egy ladában Liptó várm. székházában. Hir szerint, írja levelezőnk, a belügy-

miniszter a temetési költséget megtagadta, de hát hol van Liptó vármegye lakossága? Egy szerény temetés s egy szerény emlékkő olyan sokba kerülne, hogy várnunk kell, míg a jóakarát önként jó élénk. De hol van most a Magyar Tudományos Akadémia, hol vannak a szépiroda mi társulatok? Emeljék fel szavukat, hogy legalább pihenése legyen nyugodt annak az embernek, kinek a szenvedésből annyira kijutott a földi életben, hogy Komárom ostrománál így sóhajtott fel, mikor sebeiben vergődött: „ugy akartam, hogy így legyen.”

Versenyfutás a halállal.

Zágrabból jelentik a következő rémséges történetet. Két legény, hogy utját meg rövidítse, átment a meglehetősen hosszú és a Szávát áthidaló vasuti hidon. Mialatt bandukoltak, egyszerre zakatolást hallottak. — Visszafordultak és szörnyű rémületükre látták, hogy egy tehervonat közeledik nagy sebességgel. Futni kezdettek, mialatt szakadatlanul segítségért kiáltottak. Néhány perczig futottak így valósággal versenyt a halállal. Az utolsó pillanatban vette észre a borzalmas veszedelmet a vonatvezető, de csaknem későn lett volna, mert az egyik megbotlott és elesett. A vonatvezető minden erejét összeszedve ellengőzt adott s az elesett legényt csak pár lépésre vonszolta a vonat s szerencsére nem került a kerekek alá. Egyébb baja nem esett, csak az, hogy jelentéktelen bórhorzsolást szenvedett. — A másik teljesen sértetlen maradt.

Álarczosbál.

Schaf János ösmert táncztanító álarczos estélyt rendez, melyre következő meghívót küldötte szét: Van szerencsém a f. 1902. évi február 9-én, azaz farsang utolsó vasárnapján a „Korona” című táncsteremben es az összes helyiségeiben rendezendő nagy álarczos es jelmezes bohóczestélyre kívül czimzett arat es becses családját tisztelettel meghívni. Schaf János es a rendezőség, Belepti díj: (személyenkint örtve) ifjaknak 1 frt, hölgyeknek 2 korona, szüleknek 200 fillér, gyermekeknek 50 garas, álarczosoknak 100 régi krajczár. Zenész: Pittyu Kállo Józsi zenekara. Kezdeté 7 óra 1 perczkor — vége a mikor jól esik. Jegyek előre válthatók Zengevald Géza ur főterei üzletében, Ullman Károly vendéglősnél es a rendezőség tagjainál, vagy aznap a penztárnál reggeli 9 órától; előre váltott jegyek 50 fillérral (25 kr.) olcsóbbak. A kedvezményes jegyek aznap este 6 óráig válthatók es azontul a kedvezmény igénybe nem vehető. Az álarczosok kéretnek tiszta es (mint zártkörű estély) megfelelő jelmezben megjelenni. Az álarczosoknak egymást, vagy az álarczosokat a nem álarczosoknak bantani tiltva van.

A hajó ingyen utasai.

Triesztből érdekes eset híret jelentik: Az Arkadia gőzös kapitánya ugyanis jelentést tett arról, hogy a Dalmát vizeken egy angol gőzössel találkozott, a mely Fiuméből lovakat szállított Délafrikába. Az angol gőzös kapitánya elmondta az Arkadia kapitányának, hogy miután Fiuméből elindult, a hajón tizenhárom embert találtak elbujva a kik ingyen Dél-Afrikába akartak jutni. Arra kérte az Arkadia kapitányát, hogy vegye hajójára az ingyen utasokat es Triesztben szállítsa őket partra. A kapitány erre azt felelte, hogy az Angol gőzös vigye a tizenhárom embert Lissza szigetére.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Pénteken. bérlet „A” másodszor: A nevezetes király.

Szombaton. bérlet „B” A páholy. Bohózat 3 felvonásban.

Vasárnap, két előadás, délután 3 óra kor félhelyárakkal Szép Heléna. Operette 3 felvonásban; este bérletszűnetben: Az ig-mándi kis pap. Eredeti népszínmű 3 felvonásban.

IRODALOM.

Legújabb könyvek.

(Kaphatók **László Albert és társa** debreczeni könyvkereskedésében.)

Juhani Aho: „A Tiszteletessé asszony.” Regény. Budapest. Legradai testvérek. Az éjszak egyik nagy írójának műve ez.

Lengyel Laura „Denes Óga házassága.” Regény. Budapest. Singer és Wolfner kiadása. Ára 1 korona 60 fillér. A piros könyvek közül való, mint az alábbi modern regényíró műve is.

„A tartódi medvehajtas.” Regény. Irta: Malonyai Dezső. Budapest, 1902. Singer és Wolfner kiadása. Ára 2 kor. 40 fillér. A szécsesszios fedelhez megfelelő mű is.

Gorkij Maxim „Harom elbeszélés.” Fordította Ambrozovics Dezső. Singer és Wolfner kiadása. Ára 2 kor. 40 fillér. Az orosz regényírók között egyik legvalóbb Gorkij, a kinek a műveit olvasni nem csupán divat, de élvezet is. Az orosz életnek bűvös toltu írója. Üldözöttest is szenvedett a közneper.

Pósa Lajos „Szad az ének.” Szavalmi való hazafias versek. Budapest. Singer és Wolfner kiadása. Ára 1 frt. Pósa Lajosnak a Dankó Pista által zenésített gyönyörű magyar népdalait szerte dalolják a magyarföldön. A legkedvesebb magyar nép nóták. E hazafias versek is a legkitünőbbek a szavalásra.

Jósika Miklós összes művei. Sajtó alá rendezi gr. Badics Ferencz. „Eszther”. Regény. (1854) Ötödik kiadás. Ára 3 korona. „A rom titkai”. Regény. (1856). Ötödik kiadás. Ára 3 kor. A nagy magyar romantikus írónak hecses, érdekes műve ez a két könyv.

A Gyulai Pál által szerkesztett és a Franklin Társulat kiadásaiban megjelenő „Olesó Könyvtár” legújabb füzetek ezek:

„Erdél politikai érikkezese Angliával. Irta: Angyal David. (1818-1241 sz. Ára 80 fill.) „A Dárday ház”. Magyar nemes házi rajzolat öt felvonásban. Irta: Kisfaludy Sandor. (1243-45. sz. 60 fill.) „Rousseau” J. I. Irta Becker Fülöp Ágost (1251-52. sz. 40 fill.) „Mehházasodtam!” Vigjáték 3 felvonásban Irta Csató Pál. (1237. sz. 20 fill.) „Az élet utjai”. Regény két részben. Irta Szvjatlov J. V. (1246-50. szám. 1 k.

Vasárnap: könyvtár. 13 sz. „Pillantások a természettudomány jövőjébe” Irta

Hoitsy Pál. Kiadja a Franklin-társulat. Képekkel. Ára 40 fillér.

Verne Gyula „Egy sorsjegy.” Ára vászonkötésben 3 k. 50 f. Kiadja a Franklin-társulat. A tudós mesemondó ezuttal a vad regényes Norvégiát és tiszta lelkű népeit mutatja be.

„Német és magyar szótár.” Szerkesztették Simonyi Zsigmond és Balassa József. Második, magyar német rész. Franklin-társulat kiadása. Ára füzve 6 k.

„A föld és népei.” Irta György Aladár. IV. kötet. Európa. Ára vászonkötésben 15 k. Franklin-társulat Budapest.

Szemere György „A halász regénye.” Neogady Antal eredeti rajzaival. Franklin-társulat. Ára 2 k 80 fill. Szemere még fiatal író, de már is feltűnést keltett jellemző magyar irásaival. A betyárvilágban játszik ezen a népeletet is sikerülten jellemző regény.

K. Nagy Sándor „Ügyes bajos ember könyve.” Utbaigazítás minden ügyben és bajban. A mindennapi életben előforduló összes törvények és rendeletek nyomán. Második bővített kiadás. (Fabusai könyvtár 54-55 sz.) Kiadja a Franklin-társulat. Ára 2 k. Különösen olvasóköröknek, azdaköröknek ajánljuk ezen az élet bajai között hasznosan utbaigazító könyvet.

„Megjegyzések a magyar általános polgári törvénykönyv tervezetében.” Irta Dr. Weissmann Fülöp kir. jegyző. Bpest. Franklin-társulat. Ára 1 kor. 20 fill.

„Adófelvetők jutalmazása és adóvégre hajtások megszüntetése.” Tervezte és írta Kriesfalvi Lukács székesszövároasi számtiszt. A művelt világ népeinek és államának erkölcsi és anyagi hasznára. Bpest. A Stephaneum nyomása, 1902. Ára 40 fill.

„A német vámtarifa javaslat.” Irta Hieronymi Károly. Bpest. Killian Frigyes kir.

egyetemi könyvkereskedése. Ára 1 korona.

„Budapest Forgalmi viszonyainak rendezése és a központi fővasút terve.” Irta Dr. Zielinski Szilárd okl. mérnök, műegyetemi magántanár 2 k.

„Nádudvari uram vasárnapi beszélgetései mezőgazdasági dolgokról.” Közrebo-csátja Tormay Bóla. Második bővített kiadás. III. ábrával. Bpest. Atheneum nyim-da 5 k.

„A magyar magánjog vázlatja.” A köz-ségi közigazgatási tanfolyamok használatára Irta: Dr. Szladits Károly kir. albiró, Bpest, Grill Károly udvari könyvkereskedése. Ára 3 korona.

(P-s.)

Valódi moszkvai „Karaván Teák”

Valódi moszkvai „Popoff”

Valódi Jamaikai Rum

Valódi francia pezsgők

Valódi francia likőrök

Valódi hollandi likőrök

Valódi francia cognac

Kitünő magyar cognac

Kitünő magyar tokaji asszuk

Kitünő magyar pecsenye borok

Kitünő magyar asztali borok

Kitünő magyar tea sütemények

Kitünő magyar czukorka speciálítások.

Kontsek Géza

ujjonnan berendezett üzletében

Kossuth-utca 7.

Uj nagy fűszer árjegyzék kívánatra ingyen.

Meghívás.

Az érmelléki takarékpénztár

1902. évi február hó 23-án d. e. 9 órakor

Székelyhidon, a takarékpénztár üzlethelyiségében

XXIX-ik rendes közgyűlését

tartja, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése.
2. Az 1901. évi zárszámadás és mérleg előterjesztése.
3. 1316.46 kor. értékű válto és 62 kor. értékű kötelezvény leírása.
4. Tiszta nyereség felosztása.
5. Jötekményezelokra fordítandó összeg felosztása.
6. A közgyűlési könyv bitelesítésére 2 részvényes megválasztása.

Figyelmeztetés.

1. A közgyűlésen szavazataikat csak azon részvényesek érvényesíthetik, kik saját neveikre szóló és a közgyűlést legalább 30 nappal megelőzőleg neveikre átírt részvénye ket személyesen vagy meghatalmazott részvényes társa k által a közgyűlés megnyitása előtt az igazoló bizottságnak bemutatják.

2. Az évi mérleg és az erre vonatkozó iratok az intézet helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők.

Az igazgatóság.

Báli kifogástalanul

Hrabéczy Antal

TOILETTEK kelmefestő és vegytisztító intézetében eszközöltetik.

tisztítása

DEBRECZEN

Széchenyi utca 42. sz.

Bejárat az utcáról.

A Hajdu-Nánási Gőzmalom Részvény Társaság XIV. évi zárszámadása

az 1901. december hó 31-én.

Meghívás.

A hajdu-nánási gőzmalom részvény társaság részvényesei a **f. évi február hó 16-án Hajdu-Nánáson d. e. 10 órakor** a kölcsönsegélyző egyesület helyiségében tartandó

évi rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívottnak.

Tárgysorozat:

1. Igazgató jelentése.
2. A zárszámadás bemutatása és a nyereség felosztására vonatkozó határozat.
3. A felügyelő bizottság jelentése, annak alapján a felmentvény megadása. Esetleges indítványok.

Hajdu-Nánás, 1902. január 25.

Berencsy Gyula

elnök.

Jegyzet. A megvizsgált számadás a közgyűlést megelőzőleg nyolcz nap alatt a fenti helyiségben bárki által megtekinthető.

Hajdunánási gőzmalom 1901. é. Veszteség, Nyereség, Vagyon Teher kimutatása.

Lap	VESZTESÉG	Korona érték	Lap	NYERESÉG	Korona érték
71	Kamat.	655 —	86	Kézpénz örlés díj	26566 33
7	Tüzbiztosítás	370 69	84	Vámok	328 52
78	Adó	1661 61	77	Akol díj	1260 —
67	Személyzetfizetés	4568 16	52	Mázsálási díj	28 22
94	Költség szén és olaj	13805 29	96	Különbözők	30 08
92	Múlt évi nyereség áthozat	780 17	81	Legelő	8 86
	Ez évi tiszta nyereség	7161 26	92	Múlt évi nyereség	780 17
		29002 18			29002 18

Hajdu-Nánás, 1901. december 31.

Berencsy Gyula
elnök.

Csorvássy Balázs
igazgató.

Lux Imre
könyvelő.

Csengery József, Daróczy Sándor, Nagy Bálint, Péntes László, Péntes Miklós, Sinay Antal
igazgatósági tagok.

Sallay Gábor

Cziment Márton
felügyelő bizottsági tagok.

Tóth Lajos

MÉRLEG

Lap	VAGYON	Korona érték	Lap	TEHER	Korona érték
82	Kézpénz	7958 21	50	Részvénytőke	30000 —
34	Telep és beruházás	47986 22	88	Tartaléktőke	8000 —
			70	Fl.-nánási takarékpénztár	10000 —
			89	Ki nem vett osztalék	3 —
			92	Múlt évi nyeres.	780.17
				Ezévi tiszta nyer.	7161.26
		55944 43			7941 43
					55944 43

Hajdu-Nánás, 1901. december 31.

Berencsy Gyula
elnök.

Csorvássy Balázs
igazgató.

Lux Imre
könyvelő.

Csengery József, Daróczy Sándor, Nagy Bálint, Péntes László, Péntes Miklós, Sinay Antal
igazgatósági tagok.

Sallay Gábor

Cziment Márton
felügyelő bizottsági tagok.

Tóth Lajos

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

2 nagyobb urilakás,

melynek mindegyike 5 szoba, fürdő szoba és mellékhelyiségekből áll, légszusz világitással, udvari vízvezetékkel, a legnagyobb kényelemmel berendezve, esetleg istállóval együtt máj. 1-től kiadó Rákóczy-utca 11 sz. (volt Liptai ház.) Értekezhetni ugyanott.

Köhögésnél legjobban a dr. Burger Borsy-féle **Pemeteffi cukorka**. Kapható Borsy cukrázdájában, Jóna és Jóna urak üzletében. 1 doboz 20 fl.

Sok pénzt kereshetnek solid egyének egy ügynökség átvételével. Szakképzettség nem szükséges. Ajánlatok német nyelven M. K. 7. Rudolf Mosse irodájába Wien I. Seilerstätte 2. intézendők.

Leszállított árak!

Szabó Lajos fiai

czégnél.

4 1/2 mtr 120 cm. széles fekete szövet	frt 1.75
4 1/2 mtr 120 cm. széles színes szövet	frt 2.15
4 1/2 mtr 120 cm. széles divat szövet	frt 2.25
4 1/2 mtr 120 cm. széles finom szövet	frt 2.45
7 mtr jöminőségű velez hazai	2.20
1 db 6 szem. kávé abrosz	1.30
1 „ 6 „ fehér vászon terít.	2.75

Az idény **legújabb** divat szövetje

120 cm. Homespun és Cybeline

ezelőtt frt 2.25 és frt 2.80

most csak

1 frt és 1 frt 30 krajczár.

117
1902 sz.

Pályázati hirdetmény.

A debreczeni keresk. és iparkamaránál megüresedett **titkári** állásra pályázat hirdettetik

Pályázhatnak mindazok, kik a kereskedelmi és iparkamaráról szóló 1868 évi VI. tc. 20. §-ában említett kereskedelmi és iparügyekben való jártassággal bírnak és ezt igazolni tudják.

Különös figyelemben részesülnek azok, kik a közigazdasági adminisztráció terén működtek, vagy működnek.

Javadalmazás 5000 korona (ötezer korona) törzsfizetés és 1000 (ezer kor.) lakbér illetmény.

Az 1 kor. bélyeggel ellátott folyamodványok **f. é. február 28. déli 12 óráig** alulírt kamarai elnökhöz nyújtandók be, később beérkező kérvény k figyelembe vétetni nem fognak.

Megválasztás esetében folyamodó tartozik állását a választásról vett értesítés után egy, legfeljebb két hónap alatt elfoglalni.

Debreczen, 1902. jan. hó 25-én.

A kereskedelmi és iparkamara nevében

Szabó Kálmán s. k.

elnök.